

ანა მესხი

ინგლისური ენის პირის ნაცვალსახელთა გენეზისი II
(პირის ნაცვალსახელის ობიექტური ბრუნვის
მხოლოდობითი რიცხვის ფორმა)

ქართულ ენას, ენათმეცნიერებისა და გენეტიკის უკანასკნელი გამოკვლევების მიხედვით, ევროპის გავლით, ბრიტანეთის კუნძულებამდე ზედა პალეოლითის ეპოქაში უნდა მიედწია, უწყვეტი და ცვლილებებით აღსავსე "ცხოვრებით" კი რომის მიერ ქვეყნის დაპყრობამდე "ეცხოვრა". ქართული ენის ათასწლოვანი ყოფნა ალბიონში აუცილებლად დატოვებდა თავის კვალს როგორც ინგლისურ, ისე სხვა ინდოევროპულ ენებში, რასაც მხარს უჭერს წინამდებარე კვლევაში წარმოდგენილი მასალა.

სტატიაში განხილულია ინგლისური ენის პირველი პირის ნაცვალსახელის ობიექტური ბრუნვის მხოლოდობითი რიცხვის ფორმის (me) განვითარება. ძველ ინგლისურში დღევანდელი ობიექტური ბრუნვის ერთ ფორმას რამდენიმე ვარიანტი გააჩნდა: დატივი *mē* და აკუზატივი *mē, mec*. ძველი ინგლისური ენის აღნიშნულ ფორმებს გერმანიკულ და სხვა ინდოევროპულ (კელტურ, ლათინურ, ბერძულ) ენებში 30-მდე ფიქსირებული და სამი რეკონსტრუირებული ერთეული ჰქონდა. აგებულების მიხედვით, პირის ნაცვალსახელის ყველა ვარიანტი ორ ძირითად ჯგუფად დაიყო: ა) მარტივი, რომელიც ხმოვანზე ბოლოვდებოდა (*mē, me, mī, mi, eme*); ბ) რთული, რომლებშიც ბოლო ბგერა თანხმოვნით იყო წარმოდგენილი (*mec, mik, mih, mig, mich, emege, mir, mer, miz, mij*). ნაშრომში განხილულია მხოლოდ მარტივი და რთული ფორმების ხმულ თანხმოვნებზე დასრულებული ვარიანტები (*mec, mik, mih, mig, mich, emege*). ვინაიდან, ხმოვნის სიგრძის თვალსაზრისით, მარტივი ფორმების რაოდენობრივმა და თვისებრივმა განხილვამ ტოლი ბალანსი გამოამჟღავნა, აღნიშნული თვისება (ხმოვნის სიგრძე) მხედველობაში არ იქნა მიღებული. შესაბამისად, ლინგვისტური ანალიზის ღროს, როგორც ვრძელი, ისე მოკლე ხმოვნიანი ვარიანტები *me* და *mi* ფორმებით არის წარმოდგენილი.

ინდოევროპულ ენებში არსებული დიდი მასალის მიუხედავად, პირველი პირის ნაცვალსახელის ირიბი ბრუნვების (დატივი, აკუზატივი) გენეზისი, ისევე, როგორც ნომინატივისა, უცნობია. სამაგიეროდ, მნიშვნელოვან ინფორმაციას გვათავაზობს ქართველური მონაცემები, რომლებშიც ფიქსირდება ძველი ინგლისური, გერმანიკული და სხვა ინდოევროპული ენებისთვის დამახასიათებელი ფორმების იდენტური ერთეულები: სალიტ. ქართული *მე*, მეგრული *მა* და სვანური *მი*. კვლევამ აჩვენა, რომ ძველი ინგლისური და ინდოევროპული ფორმა *me* ქართული *მე*-დან იღებს სათავეს, მაშინ, როდესაც გერმანიკული და ინდოევროპული *mi*-ს არქეტიპად სვანური პირის ნაცვალსახელი *მი* გვევლინება. მეტიც, ქართველურში აღნიშნული პირის ნაცვალსახელთა სამი ბრუნვის (სახელობითი, მოთხრობითი, მიცემითი) იდენტურობა ადასტურებს არა მხოლოდ ინდოევროპული ნაცვალსახელის ქართველურ წარმომავლობას, არამედ ამ ენებში ფიქსირებულ ვარიანტულობას მიწვევასაც ხსნის; კერძოდ, ბრუნვის

ფორმათა იდენტურობას, რაც საკმაოდ გაართულებდა სესხების(?) პროცესს. ამჟამად, რთულია დაზუსტებით იმის თქმა, თუ კონკრეტულად რომელი ქართული ბრუნვის ფორმა დაედო საფუძვლად თითოეულ ინდოევროპულ პირის ნაცვალსახელს – მიცემითი თუ მოთხრობითი, თუმცა მათი არქტიპული როლი უდავოა.

ქართველური ნაცვალსახელოვანი სისტემიდან არის ნაწარმოები ხშირად თანხმოვნებზე დამთავრებული რთული ფორმებიც, რომელთა ანალიზი ორ საყრდენ მონაცემზე წარიმართა: ა) ინდოევროპული ნაცვალსახელების შესაპირისპირებელ-შესადარებელ მასალად კვლავ ქართველურ ნაცვალსახელთა მონაცემები იქნა გამოყენებული; ბ) გათვალისწინებულია ძველი ინგლისური და ინდოევროპული პირველი პირის ნაცვალსახელის სახელობითი ბრუნვის ქართველური წარმომავლობა (მესხი). კვლევამ ფრიად საინტერესო ფაქტები გამოამჟღავნა; კერძოდ ის, რომ ძველი ინგლისური *me* წარმოადგენს სალიტ. ქართული *მე*-სა და მეგრულის მოთხრობითი ბრუნვის ნიშნის -*ჟ*-ს ჩაკირულ ფორმას (*მე* + *ქ* / *me* + *k^h*), ხოლო გერმანიკულ ენებში გავრცელებული *mik*, *mih*, *mig*, *mich* კი ანალოგიური სტრუქტურის მქონე სვანური *მი*-სა და მეგრულის მოთხრობითი ბრუნვის ნიშნის (-*ქ*) კომბინაციას (*მი* + *ქ* / *mi* + *k^h*). აღნიშნული ფორმები ძველი ინგლისური პირველი პირის ნაცვალსახელის არა მხოლოდ სტრუქტურას (*ic* < *i* + *k^h*; *ich* < *i* + *k^h*), არამედ ამ უკანასკნელის ყველა ვარიანტულ თანხმოვანს იმეორებენ აუსლაუტში: *k*, *c*, *g*, *ch*, *h*.

მნიშვნელოვანია ქართველური მონაცემების როლი აღდგენილი (წინატევეტონური **mege*) და განსხვავებული (ბერძ. *emege*) ფორმების მორფემული შედგენილობისა და სტრუქტურის გამოვლენაშიც. კვლევამ დაადგინა, რომ როგორც წინატევეტონური *mege*, ისე ბერძნული *emege* ინტენსიფიკაციის ქართულ ნაწილაკ -*ლა*-ს შეიცავს, თუმცა ეს სტრუქტურის სრულიად განსხვავებულ მოდელებზე ვლინდება. წინატევეტონურ **mege*-ში ნაწილაკი -*ლა* ქართულ პირველი პირის ნაცვალსახელს პირდაპირ ერთვის (*მე*-*ლა* > *me*-*ge*), ხოლო ბერძნულში ფუძის რედუპლიკაციის, ანუ ინტენსიფიკაციის მეორად საფეხურზე შეინიშნება; შდრ.: *emege* < *eme* + *ge* < *eme* < *me* + *me* < *მე* (+*მე*) + *ლა*.

ძველი ინგლისური და სხვა ინდოევროპული ენების პირველი პირის ნაცვალსახელთა ირიბი ბრუნვების წარმოებისას იდენტური მოდელებისა და ერთი და იმავე ენობრივი მასალის არქტიპიუბად განწყობითი გამოყენება ნათლად მიუთითებს მათ ქართული ენის სუბსტრატულ ბუნებაზე. აღნიშნულს ვრცელი ტერიტორია ეჭირა - ევროპის ჩრდილოეთიდან ხმელთაშუა ზღვის ბოლომდე, რაზეც ადრევე მიუთითებდა ჩვენს ნაშრომებში. ნიშანდობლივია, რომ თვით დასავლელ მეცნიერებს შორისაც გახშირდა ანალოგიური მოსაზრებები.

ANNA MESKHI

Genesis of English Personal Pronouns II

(Objective Case of First Personal Pronoun, Singular)

Latest linguistic and genetic research indicates that Kartvelian languages must have reached the British Isles via Europe in the Upper Paleolithic and must have enjoyed an uninterrupted, albeit changing existence until the Roman Conquest. This millennia-long stay of Kartvelian languages in Albion could not but have left traces both in English and other Indo-European tongues. The present discussion provides linguistic evidence in support of the advanced hypothesis.

The present article continues a series of papers devoted to the examination of the pronoun micro-system in Old English (OE); namely, personal pronouns. The subject of the discussion is the dative and accusative cases of the first personal pronoun singular *mē* (dative) and *mē, mec* (accusative). The electronic Oxford English Dictionary (eOED 2004) records the identical *mē* for both, dative and accusative cases throughout centuries. Nevertheless, the accusative case had another form *mec*, which parallels similar variants of *mech* and *meh* in the Northumbrian dialect. From 1300s to 1400s, the form was *mi*, while the period of 1400-1700 witnessed the change of *i* to *ee*. Interestingly, in the 18-19 centuries, the unstressed dialectal form features a back vowel *a* instead of the previous front *i* or *e* (ibid.).

The oblique forms (dative, accusative) of the first personal pronoun have cognates in four IE families: Germanic (nine tongues), Romance (Latin), Hellenic (Greek), and Celtic (Irish Gaelic, Welsh). Table 1 offers IE cognates of the pronoun under scrutiny:

Table 1

Dative and Accusative Cognates of OE First Personal Pronoun

Language	Dative	Accusative	
OE	mē	mē	mec
ME	mi, mee		
OFris.	mi, mir	mi	mich
OS		mī, mē	mik
MDu	mī		mik
ModDu.		mij	
OHG	mir		mih
MHG			mich
ModG	mir		

SW, Da			mig
ON	mér		mik
Goth.	miz		mik
Pre-Teut.	*mes		*mege
Lat.		mē	
Gk.		μῆς, με	μῆς-γε
OIrish		mē	
Mod. Irish		mi	
Welsh		mi	
OAryan		*eme *me	

Table 1 demonstrates a certain quantitative and qualitative imbalance existing between

dative and accusative forms. Quantitatively, the first group (dative forms) counts 10 registered and one reconstructed form (*mes), while the second class (accusative forms) contains 21 recorded and three reconstructed forms. Qualitative variance rests on the presence or absence of an additional consonant and its articulatory nature. The latter distinguishes two major sub-classes: a) forms without the final consonant (me, mē, mi, mī, eme) called *simple*; b) forms with the final consonant titled *complex*. Complex forms allow a further subdivision into two sets depending upon the type of consonant featuring in word-final position. The first group contains liquids or sibilants (Ofris., OHG mir, ON mer, Goth. miz, Pre-Teut. *mes), and the second—a predominant number of stops (OE mec, OS, MDu, ON, Goth. mik, OHG mih, Sw, Da mig, OFris., MHG mich, Gk. μῆς). The present analysis is limited to the examination of two classes—the simple and complex subgroup with stops presented in Table 2.

Table 2
Classification of IE Dative and Accusative Forms

Language	Simple	Complex	#
OE, OS, OIrish, Lat.	mē (mee)		6
Gk.	me		1
OAryan	*me		1
Gk.	eme		1
OAryan	*eme		1
OS	mī		1
OE, OFris., MDu, Welsh	mi		6

OFris., OHG		mir		2
ON		mer		1
Goth.		miz		1
ModDu		mij		1
*Pre-Teut.		*mes		1
OE			mec	1
OS, MDu, ON, Goth.			mik	4
OHG			mih	1
Sw, Da			mig	2
OFris., MHG			mich	2
Gk.			μηέγε	1
Pre-Teut.			*mege	1
Total	17 (15+2)	6	12 (11+1)	35 (32+3)

Simple group. The total number of simple forms (17) contains 15 recorded and two reconstructed forms differing only in the final vowel—*e* or *i*. Both variants display an almost equal fluctuation of vowel length—six instances of long \bar{e} ($m\bar{e}$) vs. two cases of recorded short *e* (*me*), and six variants with short *i* (mi) vs. one instance of long \bar{i} ($m\bar{i}$). Differently put, the number of lexemes with long (\bar{e} , \bar{i}) and short (*e*, *i*) vowels is almost equal—seven vs. eight. The described distribution of vowel length reduces its significance for the linguistic analysis allowing the use of *me* and *mi* forms for both cases—*me* / $m\bar{e}$ and $m\bar{i}$ / *mi*. This methodological technique is validated by accusative forms where only short vowels are found.

The received quantitative harmony of *me* and *mi* is “broken” by their linguistic and geographical distribution. Out of four IE families that feature *me*, two tongues are Germanic (Old English, Old Scandinavian), one is Old Irish (Celtic), one—Greek (Hellenic), and one—Latin (Romance). These language families outline the area from north Europe to the Mediterranean and build a vertical north-south axis of the lexeme. Unlike *me*, *mi* is found in two language groups only: three *Germanic* tongues comprising Old Frisian, Old Scandinavian, and Middle Dutch, and two *Celtic* languages—Welsh and modern Irish. Therefore, *mi* is more “Germanic” than *me*, which is more “Indo-European”. Furthermore, *mi* has a more clustered distribution centering on the British Isles and northern Europe, while *me* covers a much wider geography of the continent:

Table 3
Geographical Distribution of the First Personal Pronoun

Language Spread	Case forms			
North Europe—Mediterranean	Dative		Accusative	
Germanic (OE, OS)	me		me	
Celtic (OIrish)			me	
Latin			me	
Greek			me, eme	
British Isles & North Europe				
Germanic: OFris		mi		mi
OS		mi		mi
MDu		mi		
Celtic: ModIrish				mi
Welsh				mi

The origins of the oblique cases of *me* and *mi* are unknown. Huge IE material fails to account for their emergence while Kartvelian languages offer a solution. Similar to the nominative case of the Old English (also, Germanic and IE) personal pronoun *ic / ich*, which originates from the ergative case of the Kartvelian (Megruli) third personal / demonstrative pronoun *ic^h / ec^h* (A. Meskhi, 2012), the Kartvelian pronoun system contains ample evidence worthy of inclusion into the present analysis:

Georgian	Megrelian	Chan	Svan
me	ma	ma	mi

Kartvelian personal pronouns of the first person, singular exhibit complete phonetic identity with their IE counterparts; like OE, Germanic or IE pronouns Kartvelian lexemes are represented by the same *m*-stem plus a vowel. Three vowels are distinguished: Georgian *e*, Megrel-Chan *a*, and Svan *i*. The Georgian (*me*) and Svan (*mi*) are identical with OE, other Germanic, Hellenic, Romance, and Celtic *me / mi* forms, while the Megrel-Chan variant (*ma*) corroborates with the unstressed dialectal form of the 18-19 centuries.

Formal (phonetic) identity of Kartvelian *me / mi* and IE *me / mi* is strengthened by their semantic identity. Being deictic elements, the semantic identity of pronouns is of a much higher caliber than usual congruence of denotational or significative components of meaning. In case of pronouns semantic closeness refers to such abstract semes of grammatical categories as (a) part of speech meaning (pronoun), (b) category of person (first person), and (c) category of number (singular). The revealed phono-semantic identity of Kartvelian (Kartuli, Svan) and IE pairs (*me—me, mi—mi*) is vulnerable in one feature—the case, which has to be addressed now.

Kartvelian first personal pronouns have a peculiar al system characterized by a double stem (Table 4):

Table 4
Declension of Kartuli *me* and Svan *mi*, Singular¹

Case	Kartuli	Svan	Megruli	Case
Nominative	me	mi	ma	
Ergative	me	mi	ma	
Dative	me	mi	ma	
Genitive	chem	mishgu	chkim-i	
Instrumental	chem-it ^h	mishgu-shu	chkim	Directive
Adverbial	chem-ad	mishgu-d	chkim-de	Initiative
Vocative	chem.-o		chkim-o / chkim-ot ^h	Destinational
			chkim-od	Vocative

Table 4 shows that Kartvelian *me*, *ma*, and *mi* are *indeclinable* in the first three cases and retain their nominative forms in the ergative and dative. The rest of the cases are built from a different base—*chem* / *chkim* / *mishgu*—taking the case endings *-it^h* / *-shu* / *-Ø* in the instrumental, *-ad -d* / *-de* in the adverbial, and *-o* / *“ / -o / or^h* in the vocative. The declension of the Kartvelian first personal pronoun throws light not only on the Kartvelian origin of OE and other IE first personal pronouns, but what is even more significant, *outlines the linguistic space of confusion that must have “stimulated” the emergence of a variety of IE forms*: a) different forms of the Kartvelian first personal pronouns (*me*, *ma*, *mi*); b) identical forms in three different cases (nominative, ergative, dative) with different functions. The selection of concrete variants and their distribution among different cases must have been a complicated and confounding process consisting in sifting, sorting, and classifying various Kartvelian parallel forms. The complexity of the process is clearly demonstrated by the Megrelian *ma* used as an unstressed dialectal form. Today, it is difficult to say which individual case form or forms were taken over as dative or accusative by English or other Germanic or IE tongues, but they must have definitively included the oblique ergative and/or dative Kartvelian forms.

Could there have been a reverse direction of borrowing?

A number of reasons such as geographical, genetic, and linguistic make the answer negative. Geographically, Kartvelian languages are spread over a small Transcaucasus territory, while IE tongues are dispersed over a vast area of Europe, which makes the process of borrowing different pronoun variants by individual Kartvelian languages both impossible and illogical. Genetically, female (HV) and male (R1b, I) haplotypes whose descendents make up the greatest population of modern Europe and the British Isles were born in the Caucasus (S. Oppenheimer 2007, p. 126; http://www.eupedia.com/europe/Haplogroup_R1b_Y-DNA.shtml#distribution) and migrated to Europe in the Upper Paleolithic carrying their native (Kartvelian) languages with them. Linguistically, Kartvelian is related to Basque (M. Kurdiani

¹ Declension of pronouns follows Ios. Kipshidze, 1994, p. 91/039-93/093. Svan case forms have several variants: Instrumental: *mishgu-shu* (new); *mishgû-a-shû* / *mishgû-am-shû* (old); Adverbial: *mishgud* (new); *mishgû-a-d* / *mishgû-am-d* (old). I would like to sincerely thank Prof. K. Margiani-Subari for the information on Svan pronouns

2007, p. 441-552) whose similar non-IE language preceded Indo-European tongues on the British Isles. The recovered identity of Kartvelian and OE and other IE forms coupled with the above mentioned factors lead to a single conclusion—*genetic relations of all the discussed forms and the archetypical or substrate status of Kartvelian*. If so, the examination of complex forms should confirm the received outcome.

Complex group. The Kartvelian origin of the OE oblique *mec* (accusative) should be examined in conjunction with the Kartvelian etymology of the nominative singular of the OE first personal pronoun (*ic, ich*). It was found that the structure of the nominative *ic / icʰ* comprised the root *i* and the ergative case ending *-kʰ / -j* (A. Meskhi, 2012). This suggests an identical structure of OE *mec* and an identical function of the final consonant *c*. Differently put, the OE accusative *mec* is a combination of *me + c* where *me* is the Kartuli root morpheme *me* and *c* the Megrelian ergative case ending *-kʰ*. A possible presence or absence of the glottal stop (*c*) in the OE accusative case (*me, mec*) performs two functions; on the one hand, it identifies the final consonant (*c*) as a grammatical formant—a case forming suffix, and on the other, confirms the confusion originating from the source language; namely, Kartvelian first personal pronouns had identical forms in three cases (nominative, ergative, dative) which could easily produce parallel forms of the Kartuli *me* for dative and accusative and the hybrid Kartvelian *mec* for accusative. The reasons standing behind the creation of the hybrid *mec* must have been the memory of the significance of the ergative case in the source language and its great functional load (Arn. Chikobava, 1948). Table 5 summarizes the results of the analysis of the Old English first personal pronoun and its origin from Kartvelian archetypes:

Table 5
OE First Personal Pronoun and its Kartvelian Archetypes

OE		Kartvelian	
Form	Case	Form	Case
<i>ic = i + c</i> <i>ich = i + cʰ</i>	nominative	<i>i-kʰ < tina (this)</i> <i>e-kʰ < tena (that)</i>	ergative
<i>me</i>	nominative accusative	<i>me</i>	nominative ergative dative
<i>mec = me + c</i>	accusative		Kart. + Megr. erg. Ending <i>me + kʰ</i>

The correctness of the study is substantiated by other forms of OE personal pronouns; e.g. the accusative singular *ƀēc, ƀē* of the second personal pronoun *ƀū* exhibit the same structural formula; cf.: *mec = me + c* and *ƀēc = ƀē + c*. Further confirmatory evidence comes from the accusative plural of the same personal pronoun displaying an analogical structure and morphemic composition: *ēowic = ēow + (i)c*. Identical accusative forms of first and second personal pronouns *me / mec, ƀē / ƀēc*, and *ēow / ēowic* are a clear indication of a movable character of the final consonant *c* pointing to its grammatical function.

The Kartvelian origin of the OE complex accusative *mec* helps carry out the etymological study of other Germanic cognates *mik* (OS, MDu, ON, Goth.), *mig* (Sw, Da.), *mich* (OFris., MHG), and *mih* (OHG) whose structure and morphemic composition display striking similarity with the discussed OE accusative *mec*. Similar to *mec*, they can be segmented into the root *mi* and the final glottal consonant. The first constituent (*mi*) is the Svan first personal pronoun, while the final consonant represented by a variety of glottal stops (*c*, *k*, *g*, *ch* and the aspirated *h*) are registered attempts to reproduce a difficult source sound (k^h)—a voiceless aspirated stop, just as it happens with the nominative case of the first personal pronoun.

Table 6

Identity of Final Consonants of IE First Personal Pronoun

Indo-European (nominative)	Kartvelian	Indo-European (accusative)
c	-k ^h / -j	c
k		k
ch		ch
h		h
g		g

It follows that the IE complex accusative forms represent a *sympiosis* of the Svan nominative *mi* plus the Megrelian ergative case ending (-k^h) rendered through different stops. The resultant Svan-Megrelian hybrid *mi* + k^h repeats the Kartuli-Megrelian model *me* + k^h elucidating not only a regular pattern of case formation, but also the objective nature of the presented analysis.

Table 7

Structure and Origin of Germanic First Personal Pronoun Complex Accusative

Germanic languages	Complex accusative	Structure	Kartvelian Archetype
OS, MDu, ON, Goth	<i>mik</i>	<i>mi</i> + <i>k</i>	Svan + Megr. erg. ending
OHG	<i>mih</i>	<i>mi</i> + <i>h</i> h < ch	
Sw, Da	<i>mig</i>	<i>mi</i> + <i>g</i>	
OFris, MHG	<i>mich</i>	<i>mi</i> + <i>ch</i>	

Table 7 clarifies the origin, structure, and morphemic status of each constituent element pushing the analysis towards examining the reconstructed Pre-Teutonic **mege*. By analogy with other complex forms **mege* can be viewed as a combination of two elements: *me* + *ge*. The solution of the problem comes from the Greek *emege* (μέγε), which, according to OED, is a derivative of the root *eme* (μέ) and the limiting particle *-ge* (-γε) meaning “at least” (eOED 2004). The Greek particle (-γε) appears to be of Georgian origin, too. In Kartvelian, there is a morphemoid-particle *-ya* (ყა), which, when added to notional words, imparts them a general meaning of positive or negative limitation (B. Jorbenadze, M. Kobaidze, M. Beridze, 1988, pp. 414-416).

With pronouns it builds derivatives of various degrees of emphasis; e.g. მე-ღა დავრჩი (me-γa davrchi) = I am the only person left, ვინ-ღა მოვა ახლა აქ (vin-γa mova akhla ak) = Who will ever come here now? etc.

The Pre-Teutonic **mege* follows the structure of the Kartvelian *me-γa* (მე-ღა) in a number of features: a) identical structures: *me-ge* and *me-γa*; b) identical root morphemes: *me* and *me*; c) affixal nature of the Pre-Teutonic *-ge* and Kartvelian *-γa*. Consequently, the Pre-Teutonic *-ge* shares the same limiting function of its Kartvelian and Greek counterparts. The only differentiating feature—the pronunciation of the Pre-Teutonic *-ge* and Kartvelian *-γa* (voiced velar fricative)—cannot prevent their identification as the ancient phonetic value of *g* (ʔ) coincided with the Kartvelian *γ*. Therefore, the Pre-Teutonic **mege* has a living parallel in Kartvelian (me-γa = მე-ღა) which enables us to remove the mark of reconstruction from the lexeme.

The decipherment of Pre-Teutonic *mege* paves the path to a comparative study of the Greek μέγε. The focus is again on the limiting particle *-γε*. In Kartvelian, when limitation is carried to its utmost degree, the language *doubles the pronoun* and adds the particle; e.g. მე, მე-ღა დავრჩი ამ ცოდვილ ქვეყანაზე (me, me-γa davrchi am tsodvil kvekanaze) = It is *me*, *only me* who is left in this sinful world. Comparing the three Greek variants of the first personal pronoun—*me*, *eme*, *emege*—with the Kartvelian *me*, *me-γa* uncovers the processes governing the expression of different degrees of limiting intensification: first is the neutral μέ (Kartvelian *me*), then comes μέ deriving from the reduplicated *meme* (Kartvelian *me-me*) through the loss of the initial consonant *m*, and the last level is μέ-γε where the previous stage of emphasis (reduplication) is actually lost. It is interesting to note that similar to the ancient pronunciation of Pre-Teutonic *g* (voiced velar fricative), the earliest phonetic value of Greek *-γε* was the same voiced velar fricative.

The phono-semantic identity of the Kartvelian evidence (me, -γa) with all the Greek lexemes (μέ, μέ, μέγε) uncovers the latter's Kartvelian etymology and elucidates the developmental path pursued by the Greek pronoun:

Kartvelian		Greek				
Archetype		Pers. pr.	Intensification	Repeated intensification		Final form
me	>	me	meme > eme	emeγε		eme-γε

The comparison of Pre-Teutonic *mege* and Greek *emege* (μέγε) reveals different Kartvelian structures that acted as separate archetypes to the discussed items (*mege*, *emege*). In the case of the Pre-Teutonic *mege*, the limiting particle is added directly to the simple root (*me*) marking the first stage of emphasis and reflecting the identical Kartvelian *me-γa* (მე-ღა). On the other hand, the Greek *emege* rests on the shortened form (*eme*) of the reduplicated root *meme* plus the limiting particle (*-ge*). The Pre-Teutonic *mege* underwent a single derivational step (me + ge), while the Greek one covered three stages: a) me > meme; b) meme > eme; c) eme + ge. The second stage of the Greek pronoun (meme > eme) sheds light on the etymology and formation of the Old Aryan reconstructed **eme*, which also goes back to its Kartvelian source: Kart. *me-me* > Old Aryan *meme* > *eme*.

The present discussion of OE and other IE dative and accusative forms of the first personal pronoun in conjunction with the Kartvelian evidence allows us to draw a number of important conclusions. Thus, the OE dative and accusative case forms of the first personal pronoun (*ic / ich*) originate from their Kartvelian archetypes of oblique case forms (ergative, dative). The dative and accusative *me / mē* derive from the Kartvelian ergative and dative *me*, while other Germanic forms of *mi / mī* take origin from the identical Svan form *mi*. The complex form of the OE accusative case *meo* is a fossilized hybrid of the original Kartvelian root *me* and the Megrelian ergative case ending *-kʰ*, while other Germanic complex accusative forms (*mik, mich, mig*) represent the same Kartvelian amalgam of the Svan *mi* and the Megrelian ergative case ending *-kʰ*.

The study of dative and accusative case forms of Old English and other IE first personal pronouns provides crucial evidence not only for the archetypal status of the Kartvelian material in relation to the discussed IE evidence, but more importantly, points towards the spread of the Kartvelian substrate from extreme north Europe to the Mediterranean coast in the south (A. Meskhi 2012a).

Bibliography

1. **Arn. Chikobava, 1948** - Arn. Chikobava, Problem of Ergativity in Ibero-Caucasian languages, The relationship of Nominative and Ergative constructions based on the evidence of Old Literary Georgian, Tb. 1948 (In Georgian).
2. **B. Jorbenadze, M. Kobaidze, M. Beridze, 1988** - “ B. Jorbenadze, M. Kobaidze, M. Beridze, Dictionary of Georgian Morphemes and Modal Elements, Tb. 1988 (In Georgian).
3. **Ios. Kipshidze, 1994** - “ Selected works, Tb. 1994 (In Georgian).
4. **M. Kurdiani, 2007** - M. Kurdiani, Basics of Ibero-Caucasian Linguistics, Tb. 2007.
5. **A. Meskhi, 2012a** - “ A. Meskhi, A History of the English Language, Against Iberian Prehistory, Part I, Tb. 2012 (In Georgian).
6. **A. Meskhi, 2012b** - “ A. Meskhi, The Kartvelian Origin of English Personal Pronouns, Scientific Conference dedicated to the memory of Professor Genadi Burchuladze, Proceedings of the Conference, Gori Teaching University and Arnold Chikobava Institute of Linguistics, Tb. 2012 (In Georgian).
7. **St. Oppenheimer, 2007** - “ St. Oppenheimer, The Origins of the British, London. 2007.
8. **Oxford English Dictionary**, electronic edition, 2004 (eOED).
9. **http://www.eupedia.com/europe/Haplogroup_R1b_Y-DNA.shtml#distribution**